

Paul van Gulick

Reisverslag 2016

Drie bestuursleden Jan van Corven, Hanny van der Schoot en Paul van Gulick maakten in 2016 op eigen kosten een reis naar Zuid-India om daar projecten te bezoeken die wij als Stichting Jeugdwelzijn Zuid-India hebben opgezet en ondersteund.

Dag 1

De reis duurde al met al best lang. Tot Brussel ging heel voorspoedig. We konden gewoon doorrijden en we hadden op het vliegveld zelfs nog tijd om op ons gemak bij Starbucks koffie en thee te drinken. We hadden thuis online ingecheckt en dat leverde als voordeel op dat we de koffer meteen bij een aparte desk konden dropen. De openlijke aanwezigheid van militairen die uitgerust waren met automatische wapens, verried dat in Brussel nog een verhoogde staat van paraatheid gold. Het gaf mij niet het gevoel van veiligheid, terwijl dat waarschijnlijk wel de bedoeling van dit machtsvertoon was.

Na een gebruikelijke controle van onze bagage (met een heuse drugstest zoals ik die herkende van "Border Security"), konden we naar onze gate B6 om te boarden bij de Airbus van Etihad; een maatschappij die ik van harte kan aanbevelen vanwege het comfort en de goede service.

De reis naar Abu Dhabi verliep voorspoedig, maar duurde best lang: 6,5 uur. Gelukkig maar dat ik mijn e-book had meegenomen. Abu Dhabi AirPort is een echt "overstap"-vliegveld. Het is er netjes en de gezagsdragers zien er ook verzorgd uit. Sommigen strak in het uniform, anderen gekleed zoals wij ons typische Arabieren voorstellen. We kochten twee flessen Whisky van 15 jaar voor onze gastheren in India. We hadden van Jan gehoord dat ze daar gek op zijn, omdat ter plekke slechts derderangs merken te verkrijgen zijn. We kregen er een handbagagekoffer bij cadeau, da's toch mooi meegenomen.

Toen we eenmaal via Gate T3 39 in het vliegtuig zaten om naar Trivandrum te gaan, moesten we zonder duidelijke reden 1 uur in het vliegtuig wachten. Vertraagd vertrokken we krap een uur later vanuit Abu Dhabi naar India. Hanny en ik hebben uitgebreid allerlei filosofische onderwerpen de revue laten passeren. Ik heb nog een aangenaam gesprek met mijn Engelse 'buurvrouw' in het vliegtuig gehad; een advocaat uit Chester die in India yoga-lessen ging volgen en ook in koren zong in Engeland.

Het leuke van zo'n reis is het bekijken en bekeken worden. Mensen met zeer uiteenlopende culturele achtergronden staan in dezelfde (wacht)rijen, moeten gelaten meewerken aan allerlei controles en zitten even lang in vliegtuigen. De internationale vliegvelden zien er wel allemaal hetzelfde uit. De verschillen zitten hem vooral in de aantallen reizigers uit verschillende landen. Op het vliegveld van Abu Dhabi was het aantal

blanke Europeanen al aanzienlijk afgenomen. In het vliegtuig naar India waren we duidelijk in de minderheid. Ik ben benieuwd hoe dat straks in Zuid-India zal voelen. Bekijken of bekeken worden, dát is de vraag.

Dag 2

Eenmaal aangekomen op het vliegveld Trivandrum gaat het uitstappen van de passagiers weer op de gebruikelijke onzinnige manier. Het vliegtuig staat nog niet stil of het merendeel van de passagiers staan zich te verdringen in het gangpad om hun handbagage te pakken. Daarna staan ze als sardienen in een blik in datzelfde gangpad te wachten op het sein dat ze uit mogen stappen. Vervolgens ontstaat er een run naar de "immigration" waar de elektronische visa gecontroleerd worden. Al het gehaast in het vliegtuig blijkt weer geen enkele zin te hebben gehad want de wachtrij heeft zich verplaatst van het vliegtuig naar de ruimte voor de ontvangsthal. Terwijl Hanny even op de tassen past, ga ik naar het toilet en tot mijn verbazing is het er erg hygiënisch. Ik had me voorbereid op toestanden zoals ik die in Krasnoyarsk AirPort in 1998 aantrof (of erger), maar het viel me 100% mee.

De controle van de visa verliep daarentegen met de nodige strubbelingen. Het is 03.55 uur in de nacht en de beambten nemen alle tijd om vriendelijk, maar traag, een digitaal portret te maken en vingerafdrukken in te scannen. Uiteindelijk staan we rond 05.00 uur buiten waar Jan van Corven ons op staat te wachten tussen de vele Indiërs. De chauffeur, Duraj, hielp onze koffers inladen in een vrij nieuwe Volkswagen en de dodenmansrit kon beginnen. Ik ben veel gewend wat autoritjes in het buitenland betreft, maar rijden in (Zuid-)India is een hoofdstuk apart.

Iedereen haalt iedereen links en rechts in en in het begin weet je niet wat je overkomt. Alles went, ik ben vandaag enkele keren met de auto meegereden, maar je blijft schrikken van de situaties die zich telkens op de weg voordoen.

In de ochtend heb ik samen met Hanny de omgeving

verkend rondom het ziekenhuis. Eenmaal de compound uit, ga je met een bruggetje de rivier over en kun je langs de rivier richting Vellamadam lopen. De lokale bevolking doet de was in de niet zo schone rivier, wast er zich, poetst met het vieze water de tanden en vermaakt zich er opperbest in het water. Je snapt niet hoe dat zo kan verkeren; de kade van de rivier is bezaaid met viezigheid en het schijnt hen niks te deren. Het is 35 graden Celsius en de verkoeling van het water heeft een grote aantrekkingskracht op de lokale bevolking. Hoewel ze mij niet de rivier in krijgen, kan ik wel begrijpen dat ze het doen.

De weg is er verschrikkelijk slecht en je moet regelmatig opzij stappen omdat er een motor, tuktuk of personenauto langs komt scheuren. De mensen die we tegenkomen groeten ons vriendelijk en met sommigen kunnen we een praatje aanknopen. Op een gegeven moment stopt er een motorrijder met achterop zijn zoontje. Ze trakteren ons zomaar op een snoepje, terwijl ze ons niet eens kennen. Wij waren overdonderd door de vriendelijkheid van deze mensen. Het was een bijzondere voettocht door een wijkje waar ze normaal gesproken nooit een blanke in levenden lijve hebben ontmoet. Hun huisjes zijn schoon, hun kleding kleurrijk, maar de woonomgeving zal hen een zorg zijn. Wat was dat toch een bijzondere ervaring; zoveel welgemeende hartelijkheid en gemeenschapszin.

Terug in het ziekenhuis maken we kennis met Father Hieronymus Cruz, de directeur van het grote kinderziekenhuis in Vellamadam, waar wij logeren. Een vriendelijke en belezen man die acht jaar in Rome heeft gestudeerd en die het hart op de juiste plaats heeft. Wij lunchen samen en hebben het al vrij gauw over onze motivatie en passies in het leven. Het is een gesprek waaruit blijkt we duidelijk een klik hebben met elkaar. Dit is een goede basis voor samenwerking in de toekomst.

De middag besteden we aan een bezoek aan het kinderkuis van de Ashoka Foundation in Muttom, dat met de hulp van Wilde Ganzen is opgezet in 2009. Eenmaal binnen kregen

wij onverwacht een ontroerend onthaal door een groep kinderen die speciaal voor de gelegenheid een lang programma hadden ingestudeerd. De kinderen waren prachtig aangekleed en droegen voor, speelden toneel, zongen en dansten. Wij werden officieel als gasten geëerd met een mooie schelpenketting en een Indiase doek. De oudste kinderen waren slachtoffer van de Tsunami die hier verschrikkelijk heeft huisgehouden. Ze werden geschoold en konden nu als volwaardig burger integreren in de samenleving. De jongste kinderen kwamen uit situaties die erg onder de tsunami hadden geleden en huis en haard verloren hadden.

Na afloop van hun presentatie heb ik hen wat elementaire Nederlandse woordjes geleerd: hoofd, schouders, knie en teen, oren, ogen en puntje van je neus. Dat kwam goed van pas bij het instuderen van het in Nederland alom gekende liedje. De kinderen hadden een goede uitspraak van het Nederlands en vonden het liedje leuk om te doen. Daarna werden we uitgenodigd om een Indiase snack met hen te nuttigen en bekeken we op het dak van het kinderkhuis een prachtige zonsondergang, uitkijkend over de oceaan. Het leven is prachtig!

Voldaan na een uitvoerige maaltijd maakten we weer een zelfde soort dodenmansrit naar het ziekenhuis, dronken gezamenlijk nog iets in het grote gastenverblijf waar Jan mocht logeren en kon ik eindelijk gaan slapen. Een mooie en waardevolle dag in India. De indrukken hebben zich opgestapeld en ik ben benieuwd naar het vervolg.

Dag 3

Vanochtend rond 08.00 uur ons gezamenlijk ontbijt genuttigd met Father Hieronymus, de directeur van het ziekenhuis. Na het eten hebben we het ochtendritueel van het ziekenhuispersoneel meegemaakt. In de grote ontvangsthal van het ziekenhuis ging het verzorgend personeel (en wij) in een kring staan en er werden enkele liederen in Tamil gezongen; fraaie melodieën die ook nog eens goed gezongen werden. Daarna wat stichtelijke woorden door het Hoofd Administratie en de directeur, waarna iedereen aan het werk ging.

We maakten wat uitgebreider kennis met Josephine die ons een rondleiding gaf door het ziekenhuis. Jan kende het daar al en trok zich terug op zijn kamer. Hanny en ik kregen een rondleiding door het ziekenhuis en mochten met al het personeel en de ouders van de patiënten spreken. Het is een kinderziekenhuis met een regionale functie. De kinderen mankeren echt iets als ze hier terecht komen en ze zijn hier in het ziekenhuis dan ook van alle markten thuis. Het nieuwe, goed uitgeruste ziekenhuis doet hier en daar naar

Westerse begrippen verouderd aan, maar de expertise en toewijding van de doctoren, chirurgen en verplegend personeel is buitengewoon groot. We hebben het gehele ziekenhuis doorgelopen en met vele doctoren, verplegers, apothekers, laboranten en administratief personeel gesproken. De meeste indruk maakte de zaal van de vroeg geborenen op mij; er lagen twee baby's van 28 en 32 weken (niet in een couveuse). Wij moesten onze schoenen uitdoen, kregen teenslippers aan, moesten een operatieschort aan en een mondkapje voordoan. Wat is zo'n kwetsbaar mensje onder blauw licht en met een gebreide rode wollen muts op toch ontroerend. De liefde waarmee er voor die baby's werd gezorgd was geweldig.

Na de rondleiding gingen we met Patrick Xavier naar de stad Nagercoil waar ik de weg al een beetje heb leren kennen. Patrick is ongeveer 50 jaar en was voor Heronimus directeur van het ziekenhuis. Ik denk dat ik nu zelf naar Nagercoil zou kunnen rijden, ware het niet dat ik me nog niet de ware rijstijl eigen heb gemaakt. Patrick reed beduidend rustiger dan de chauffeurs van gisteren, dus dat was weer mooi meegenomen. We gingen in de stad naar een kleermakerij waar ik aan de hand van een catalogus een traditioneel Indisch pak heb uitgekozen. De kleermaker zei me hoeveel meter stof hij nodig had en we gingen vervolgens in een speciaalzaak om de hoek stof uitzoeken. Ik heb nog nooit in mijn leven zo'n grote stoffenzaak gezien. Bovendien was er buitensporig veel personeel dat je zowat besprong bij binnenkomst. De keuze was snel gemaakt en met de stof gingen we terug naar de kleermaker. Die sloeg aan het meten en komende zaterdag kan ik het pak op komen halen. Ik ben benieuwd.

De lunch stond weer klaar bij thuiskomst in Vellamadam en na deze lunch heb ik in de ICT-ruimte van het ziekenhuis even deze reisblog online kunnen zetten. Internetten, appen, sms-en moeten even op een lager pitje worden gezet. De faciliteiten zijn hier niet zoals we in Nederland gewend zijn en geven voor ons beperkingen waar je dan toch aan moet wennen. Er stond een bezoek aan het opvanghuis voor nomadenkinderen op de agenda. Deze opvang staat buiten de compound in de wijk gesitueerd en het eerste wat opvalt, is dat het super schoon is. Jongens en meisjes zijn er gescheiden in twee aparte gebouwen.

Als eerste bezochten we de jongensafdeling. De levensverhalen van die jongens zijn hartverscheurend en wat mij opviel was dat ze gelukkig oogden en niet zichtbaar leden onder hun levensgeschiedenis. Ze hebben het hier honderden malen beter dan waar ze uitgehaald zijn en hebben op jonge leeftijd al geleerd in het moment te leven en niet te grote verwachtingen of een hoog ambitieniveau te hebben. We bekeken het gebouw en gaven de jongens en hun drie geweldige begeleiders wat meegenomen cadeautjes. Toen

we naar buiten liepen reed daar een ijscokar. We hadden al afscheid genomen, maar Hanny wilde alle kinderen op een ijsje trakteren. Dit was een schot in de roos! Kinderen blij, de ijscoman de dag van zijn leven (de jongeman verkocht ineens 26 ijsjes voor een totaalbedrag van €1,50) en wij gingen onder indruk van wat we gezien en ervaren hadden weer terug naar het ziekenhuis.

Onderweg vroeg ik me af wat het met je doet als je van de maatschappij, jouw leefomgeving, als kind al te horen krijgt dat je er niet toe doet. Iedereen bekijkt de wereld vanuit zichzelf en vindt zichzelf de moeite waard. Maar wat nu als jouw ouders bedelen, jou niet belangrijk vinden, scholing niet zien zitten of niet in je omgeving zijn? En als de maatschappij genoeg problemen met zichzelf heeft en zich niet om jou bekommert? Hoe kun je daar mee leven?

Ik heb er met Patrick, wandelend op weg terug naar het ziekenhuis, over gesproken. Hij stelde dat er in zijn ogen twee vormen van bestaan zijn: als eerste een levenshouding die uitgaat van een referentiekader met ouders, de familie, leraar of priester als voorbeelden en als tweede een levenshouding die opgebouwd is uit ervaringen van het moment; of die nu goed of slecht zijn doet er dan niet toe. Bij de tweede leef je volgens Patrick meer van dag tot dag: in het nu. Bovendien zou je ambitieniveau daardoor lager zijn; je ziet wel wat er op je afkomt en het maken van plannen hoort daar niet bij. Hierdoor kun je meer genieten (of treuren) in het moment. Het is een meer op intuïtie gebaseerde levenshouding. Het zou kunnen verklaren waarom de jongens, op het moment althans dat wij hen zagen, gelukkig waren. Het bezoek gaf me stof tot nadenken en ik ben ook hier nog lang niet uit.

's Avonds gingen we naar een verjaardagsfeest van Alex Johnson, die ons een dag eerder in Muttom had ontvangen. Hij kwam ons ophalen met zijn auto en bracht ons naar zijn riant onderkomen vlak bij het ziekenhuis. Jan, Hieronymus, Hanny en ik waren de enige gasten en het gezin van Alex had zich uitgesloofd om de ontvangst overdadig te laten zijn. We

begonnen met een groot stuk Schwarzwälder Kirsch en eindigden met een uitgebreide maaltijd. Net als gisteren at het gezin niet gelijktijdig met ons; naar gebruik werden wij als gasten door hen bediend, zodat we maar niks tekort zouden komen. Jan voelde zich niet goed en daarom gingen we rond een uur of negen naar het ziekenhuis terug. Daar aangekomen hebben we nog even genoten van elkaars gezelschap en van de nachtgeluiden die hier erg betoverend zijn.

Dag 4

Het was vandaag weer een totaal andere dag dan gisteren. Het ochtendritueel was hetzelfde; ontbijt om 08.00 uur, gezamenlijke start van de dag om 09.00 uur en even de vuile was naar de wasserij brengen. Jan ging even naar de arts in verband met aanhoudende keelproblemen. Hij kreeg een antibioticakuur voorgeschreven en gaandeweg de dag kon hij (en wij) het verschil al een beetje merken.

Vandaag zou in het teken staan van bezoeken aan twee centra voor hulp aan kinderen. De eerste was een eenvoudig centrum voor hulp aan kinderen met een meervoudige beperking. De weg naar het plaatsje was slecht en voer langs idyllische plekken. Je was in een andere wereld; betoverend en intrigerend. Je komt zintuigen te kort als je zo door het dichtbegroeide gebied rijdt. Op een gegeven ogenblik reden we door een windmolenpark waarbij die in Nederland zouden verbleken. Het had duidelijk geen rol gespeeld dat ze niet in het landschap thuishoorden. Er wordt klaarblijkelijk veel geld verdiend aan de zo opgewekte elektriciteit en als klap op de vuurpijl hoorden we dat er op 30 km afstand een nucleaire centrale was aangelegd met hulp van de Russen, ondanks de protesten die de bouw 20 jaar hebben weten tegen te houden.

Bij het eerste centrum in Chettikulam aangekomen, werden we ontvangen door de sociale werkers, de directeur en een tiental ouders van kinderen die daar gedurende de dag werden opgenomen. De ontvangst was hartelijk en de ouders, die speciaal voor deze happening waren komen opdagen, kregen de gelegenheid om hun situatie aan

ons uit te leggen. De verhalen die we hoorden waren hartverscheurend. De zorg van geestelijk en lichamelijk gehandicapte kinderen drukte erg op het leven van de ouders. Sommigen kregen het verwijt van hun omgeving dat de handicap van de kinderen hun schuld was. Ook was het moeilijk om de kinderen te onderhouden omdat het extra kosten en zorgen met zich meebracht. Ze waren ontwapenend open naar ons toe en wij kregen de indruk dat ze ook veel steun bij elkaar konden vinden.

Daarna werden we naar de ruimte gevoerd waar de 14 gehandicapten bij elkaar in een kring op de grond zaten. Het was me duidelijk dat ze voor de gelegenheid netjes gekleed waren. Er was een jongeman die een lied voor ons zong en omdat aangekondigd was dat ik musicus was, kon ik er niet onderuit om onder grote hilariteit "De Zilvervloot" te bejubelen. We gingen gezamenlijk op een groepsfoto, waarbij wij als vroegere notabelen op een rijtje op een stoel moesten gaan zitten terwijl de rest er omheen ging staan. Er hielp geen moedertje lief tegen, wij moesten daar plaatsnemen. Wat me bij bleef aan het bezoek was de troosteloosheid van bestaan van deze mensen. Er is een gebrek aan alles, behalve aan liefde door de mensen die hen verzorgen. Wat hebben wij het toch rijk en wat is het toch een gênante vertoning dat wij daar als rijke Europeanen in zo'n arme omgeving rondlopen. De enige troost die ik me kon geven, was dat de rijke Indiërs in hun gigantische grote huizen helemaal niks doen voor deze mensen. Dat rechtvaardigt voor mijzelf mijn aanwezigheid hier een beetje. Ik doe wat ik kan en probeer een steentje bij te dragen, al weet ik dat het een druppel op een gloeiende plaat is.

We vervolgden onze tocht naar het Adolf Kleijn Rehabilitation Center in Mylaudi. Wat een contrast met het vorige instituut! Dit door Duitsers opgerichte centrum heeft alles wat er maar nodig is om orthopedische ingrepen uit te voeren en nazorg te geven aan kinderen. De chirurg, fysiotherapeuten en vrijwilligers woonden en werkten in een gebouwencomplex dat ook in Duitsland had kunnen staan. De ontvangst en de presentatie was dan ook gelikt en efficiënt gericht op

het werven van (Duitse) fondsen. Er werd ontegenzeggelijk goed werk verricht; per jaar worden er 500 kinderen behandeld, hetgeen een hoog gemiddelde is. Toch wringt het op een of andere manier als je binnen een paar uur twee van zulke uitersten bezoekt. Het beeld van het eerste centrum liet me niet los.

Na een korte autorit door het prachtige landschap bereikten we een buitenwijk van Nagercoil waar het hoofdkantoor van ProVision, de organisatie die veel hulp coördineert, is gevestigd. Dr. S. Johnson Raj, die ons heel de reis had vergezeld, toonde ons middels een PowerPointpresentatie wat de doelen waren op korte en lange termijn en naast personeel van ProVision waren de beide leiders van het eerste centrum en de fysiotherapeut en technicus van het tweede centrum aanwezig. Dr. S. Johnson Raj had ook een sheet over de behaalde resultaten van het project dat wij als Stichting Jeugdwelzijn Zuid-India hadden gesponsord. Na afloop vertelde ik dat ik onder de indruk was van de presentatie, de behaalde resultaten en de werkwijze van de beide centra, maar dat me opviel dat er zo'n groot verschil was tussen het rijke tweede centrum en het arme eerste centrum. Ik vroeg of het niet voor de hand zou liggen om wat eerlijker de welvaart te delen, vooral omdat het eerste centrum helemaal niks had. Er volgde een reeks omzwervende antwoorden van de fysiotherapeut die over baby's en zithoudingen ging praten, waaruit bleek dat hij volledig niet op de hoogte was van hetgeen zich binnen het eerste centrum afspeelde. De beide leiders van het eerste centrum waren dankbaar dat we voor hen opkwamen, maar verder dan een belofte van ProVision dat het hun aandacht had, kwamen we die ochtend niet.

We gaven de leiders van het eerste centrum de kleurboeken, kleurpotloden en spelletjes cadeau die we uit Nederland hadden meegenomen en die werden in dank ontvangen. 's Avonds kreeg Hanny het bericht dat haar vriendin Hanny van Korlaar was overleden. Het bericht kwam hard binnen en drukte een stempel op de avond. Ook deze dag heeft weer veel indruk op me gemaakt. Ik ben weer benieuwd wat morgen zal brengen.

Dag 5

Vandaag stond een bezoek aan de school van Jan op de agenda. Deze school in Alanchy was in 2007 opgeleverd en Jan heeft de bouw van deze school op zich genomen nadat zijn oom Joop van Corven hem hier had geïntroduceerd. Dit project lag ten grondslag aan de oprichting van de Stichting Jeugdwelzijn Zuid-India, waarvan ik bestuurslid ben. Het is dus speciaal dat ik dit mooie project met eigen ogen eens kan zien. Tot nu toe is het een voor mij een project van "horen zeggen" geweest. Nu komt de kans om het project zelf eens te bekijken.

Het is op de foto's die ik gezien had een mooi gebouw, met veel klaslokalen, een grote ruime speelplaats en de school ligt niet ver van het strand aan de Lakshadweep Zee. Jan heeft veel tijd en moeite in dit project gestopt en het is dus logisch dat hij zich met deze school bijzonder verbonden voelt.

De reis naar Alanchy is vanuit Vellamadam ongeveer anderhalf tot twee uur reizen. De reis gaat eerst langs Nagercoil, omdat onze chauffeur van de dag van aankomst, Durai, een simkaart voor mij heeft gekocht waarmee ik tegen lage kosten kan bellen. Dat is een stuk voordeliger dan de telefoongesprekken via Vodafone Nederland te laten verlopen. Voor Rs 1000 (ongeveer €13) kun je hier behoorlijk wat bellen. De internetdekking is nog niet optimaal, maar in de grote steden is het bereik niet slecht.

Vanuit Nagercoil gaat de weg langs exotische oorden en eigenlijk is het gebied langs de weg bijna geheel bewoond. Overal zie je mensen die langs de wegen lopen, ontelbaar veel motorrijders, tuktuks, bussen, vrachtauto's en soms zelfs een enkele fiets. Het meest in het oog springend voor mij is dat velen, ongeacht het vervoersmiddel, op creatieve wijze hun bagage of medepassagiers weten mee te nemen. Het is gewoon om als vader en moeder de twee kinderen op de motor mee te nemen; de jongste voor op de tank en de

andere tussen vader en moeder geklemd. Soms snap je niet dat er zoveel melkbussen op één motor passen. Vrachtauto's worden torenhoog beladen, waarbij de persoon die de spullen heeft opgestapeld bovenop is gaan zitten om de boel bijeen te houden. Het is een logische werkwijze omdat die persoon eenmaal op de plaats van bestemming angekommen, niet de stapel op hoeft te klimmen om vervolgens de vrachtwagen weer te legen. Het is logisch, maar gezien de conditie van de wegen levensgevaarlijk.

Een ander opvallend punt is het onophoudelijk claxonneren van elke chauffeur; of hij nu een motor, auto, tuktuk, bus of vrachtauto bestuurt. Links- en rechtsom passeren de verkeersdeelnemers elkaar, hetgeen door de kuilen in de weg wel te begrijpen valt.

Slingerend en toeterend bereikten wij Alanchy en reden we het schoolplein op. De kinderen stonden buiten al klaar en onder gejuich werden wij ontvangen. Het gebeurt niet dagelijks dat er Westerlingen op bezoek komen en zeker niet als daar ook nog Jan van Corven tussen zit, wiens naam daar op plaquettes terug te vinden is. Helaas mochten we van de directeur niet uitstappen en moesten we rechtsomkeer maken omdat we eerst in de pastorie verwacht werden. We vonden dat wel vreemd, maar ja, kindvriendelijkheid staat niet altijd bovenaan bij dit soort ontvangsten. We hebben wel fijntjes laten weten dat we dat vreemd vonden.

Na een korte ontvangst op de pastorie liepen we te voet naar de school en via het gebouw voor de voorschoolse opvang, gingen we naar de primary school. Eerst kregen we een rondleiding door de klaslokalen waar het door de Stichting Jeugdwelzijn Zuid-India geschonken meubilair getoond werd. Daarna gingen we door een haag van leerlingen naar de aula. We mochten de trap niet op alvorens een tikka op het voorhoofd tussen de ogen gedrukt te krijgen; mijn eerste "derde oog". Ook was er onderaan de trap een Lotus getekend van gekleurd fijn zand. Boven angekommen zaten ongeveer 350 leerlingen in het gelid en ging een gejuich en applaus op bij onze binnenkomst. We kregen een ereplaats en er werd een leuk programma getoond door kinderen uit alle klassen. De kinderen hadden er plezier in en wij hebben er ook van genoten. Het enige minpuntje was het oorverdovend harde geluid van de muziekinstallatie. Maar als je in India bent (geweest) weet je dat er uit veel tempels en kerken dag en nacht knoertharde muziek klinkt. Ook in idyllische oorden wordt de serene rust van tropische geluiden verstoord door de muziek die over het landschap schalt.

Voldaan gingen we naar huis; benieuwd naar wat morgen ons gaat brengen. Het geplande programma kwam te vervallen, dus ziet het er naar uit dat we wat tijd voor onszelf zullen hebben.

Dag 6

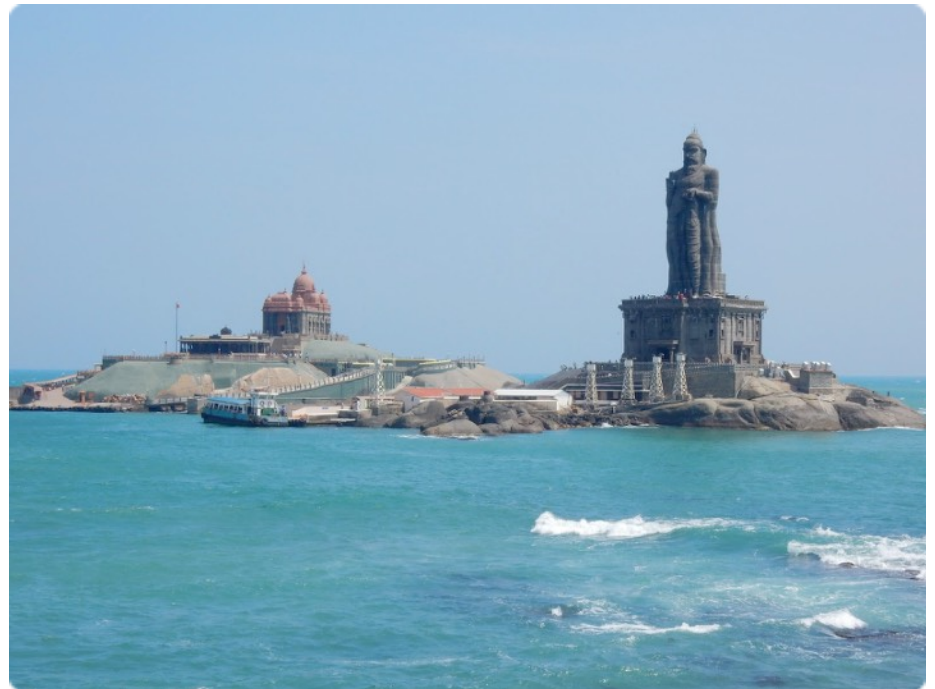

Vandaag stond een bezoekje aan de steden Nagercoil en Kanniyakumari en de tempel van Shirdi Sai Baba (ook wel Sai Baba van Shirdi genoemd) op het programma. In Nagercoil stonden aardse zaken als het kopen van souvenirs centraal, in Kanniyakumari hebben we het zuidelijkste punt van India bezocht en bij de witte tempel van Shirdi Sai Baba kwam het spirituele element aan bod. De dag werd afgesloten met een bezoek aan het huis van onze chauffeur Duraj, die ons wilde voorstellen aan zijn vrouw, dochter en moeder. Ik heb vandaag weer veel ervaringen opgedaan.

Zoals gezegd, gingen we eerst naar de stad Nagercoil. Een stad met een flamboyante Indiase dynamiek. De stad bruist en toetert er lustig op los. Bijna alle honden die je tegenkomt hebben vreselijke schurft, de mensen zijn nieuwsgierig en stellen zich

vriendelijk op naar ons, blanke West-Europeanen. We vallen dan ook bijzonder op; Jan in zijn korte broek, Hanny als blanke vrouw en ik als mezelf. Mensen spreken ons aan, vragen waar we vandaan komen of groeten ons vriendelijk. Het verkeer raast claxonnerend zigzaggend door de smalle straatjes en de voetgangers gaan gewoon hun eigen weg. Ik merk dat je na 5 dagen Zuid-India gewend raakt aan de bij eerste indruk chaotische manier van leven; de vanzelfsprekende ongedwongenheid voelt zelfs plezierig aan. We doen onze inkopen en hebben redelijk snel wat we moeten hebben. Op naar Kanniyakumari dan maar!

Eenmaal aan de kust aangekomen, merk je dat het hier toeristisch is; bredere wegen, busstopplaatsen en parkeergelegenheden. Eerst gaan we lunchen bij Hotel/restaurant 'Sparsa'. Het is een luxehotel dat voornamelijk draait op Duitsers die daar voor een half jaar verblijven terwijl ze bij de energiecentrale werken. De lunch is lekker en met een goed gevulde maag gaan we naar het uiterste puntje waar we het Mahatma ("Grote ziel") Ghandi- museum aan de

kust bezoeken. Voordat we de tempel ingaan moeten we onze schoenen uitdoen, zoals bij elke tempel. De man die de schoenen aanneemt en bewaart, vraagt daar Rs 1 voor (de koers is nu Rs 74 voor €1). We worden bij het museum opgevangen door een man in uniform die ons meteen in een Indiaas Engels aanwijst tot hoe hoog de tsunami hier is gekomen in 2004. Vervolgens leidt hij ons door de tempel en wijst hij ons op bijzonderheden. Zo vertelt hij dat Ghandi's as hier in de zee is uitgestrooid waar drie geloven en drie zeeën elkaar ontmoeten. De tempel heeft ook elementen van het Christendom, Hindoeïsme en Islam in zich verenigd. Hij loopt met ons het hele gebouw door, pakt mijn fototoestel af en maakt foto's van Hanny en mij (Jan ging niet mee omdat hij hier al vaker was geweest) en vraagt Hanny een kleine bijdrage voor de gedane arbeid. Nadat zij hem een behoorlijk bedrag had gegeven, zegt hij dat hij de toeristen altijd om een donatie vraagt in de nationale munt van hun land. Zijn dochter moet studeren en hij wil dat zo bekostigen. Als Hanny hem €10 (Rs 740!) heeft gegeven, zegt hij dat hij ook nog een zoon heeft, waarop Hanny weer zo'n bedrag geeft. Zijn dag is goed geweest! Hij leidt ons uit en geeft de man bij de schoenen Rs 10 als zijn aandeel in de fooi. Het zou me niet verbazen als hij met een grote auto naar huis gaat. Hij heeft er een lucratieve business aan,

daar in dat museum. Daarna lopen we gedrieën langs de kraampjes, maken wat foto's, genieten van het uitzicht en kopen in de winkelstraat wat laatste cadeautjes.

Wij vervolgen wederom de reis en gaan naar de witte tempel van Shirdi Sai Baba, die we op de route naar Vellamadam passeren. Ook hier weer de schoenen en sokken uit. De stenen zijn echter zo verschrikkelijk heet geworden door de zon, dat ik mijn sokken maar weer vlug aan ga doen. Dat voelt stukken aangenamer voor mijn Westerse voeten. Volgens mij hebben vele Indiërs een flinke eeltlaag onder hun voeten, want die lopen zonder problemen over gloeiendhete stenen en onverharde wegen die bezaaid zijn met scherpe stenen. In de tempel blijkt dat de Sai Baba uit Shirdi vereerd wordt door de Hindi én Moslims. Hij wist klaarblijkelijk een overbrugging te maken tussen de beide geloven door goede elementen eruit samen te smelten. Het schijnt een man te zijn geweest die niet hechtte aan materiële zaken; vergelijkbaar met Sint Franciscus. Het verbaasde mij dan ook dat de persoonsverheerlijking zo groot was dat ze zijn standbeelden met goud en bloemen omringd hadden. Dit is volgens mij in complete tegenspraak met de manier van leven die hij uitdroeg. Maar ja, met Franciscus gebeurde in Assisi hetzelfde.

Ik ben in gesprek gegaan met sommige tempelbezoekers en legde hen voor wat me was opgevallen. Ze wisten me weinig over de Sai Baba uit Shirdi te vertellen; zo wisten ze niet wanneer hij leefde of waar hij was gestorven. Ik moest er Wikipedia op naslaan en werd van de tempelgangers niet veel wijzer op dit punt. Ze waren het wel met me eens dat het niet in zijn lijn lag om op deze wijze geëerd te worden. Maar mensen hebben dat nodig, zeiden ze. Een verzachtende omstandigheid was in hun ogen wel dat het niet allemaal écht goud was dat we zagen. Een hele geruststelling.

Vlak bij het ziekenhuis in Vellamadam woont onze chauffeur Duraj. Hij nodigde ons bij hem thuis uit om kennis te maken met zijn familie. Hij leeft er met zijn moeder, vrouw en dochtertje. Wij hadden in Kanniyakumari een grote speelgoedbeer voor haar gekocht en die viel goed in de smaak. Wij kregen meteen fotoboeken van het huwelijk in onze handen gedrukt en moesten die uitgebreid bekijken. Opvallend was dat de vrouw op geen enkele foto lachte. Later hoorde ik van Jan dat het een uithuwelijking betrof. De moeder had voor haar (oudere) zoon een jongere bruid gevonden en dus was er voor haar geen keus. Ze hebben elkaar pas twee weken voor het huwelijk voor het eerst gezien. Ik begreep haar gelaatsuitdrukking bij de bruidsreportage ineens stukken beter. Gelukkig voor haar is Duraj lief voor haar en hun dochtertje. Hij is enthousiast en ook zij leek nu gelukkig met de situatie. Ik ben weer veel meer over de Indiase maatschappij te weten gekomen vandaag.

Dag 7

Om 9.00 uur, meteen na het ontbijt en de traditionele start in de hal van het ziekenhuis, vertrokken we naar het houten paleis Padmanabhapuram op ongeveer een uur rijden van

Vellamadam. De weg ernaar toe is grotendeels bekend terrein geworden; alleen het laatste stuk was onbekend.

Eenmaal aangekomen moet je, als je met de auto komt, entreegeld betalen. De souvenirkraampjes zijn in twee straten opgesteld en er staan veel (school)bussen geparkeerd aan de zijkant van het paleis. Daar zetten we de auto neer en lopen via een van de winkelstraatjes naar de ingang van het paleis. Het is een grote toeristische attractie voor de Indiërs. We worden naar de schoenengaderobe geleid en leveren daar onze schoenen in; evenals in de tempels, moet je het paleis met blote voeten betreden. Het entreekaartje kost Rs 300 voor buitenlanders en Rs 30 voor Indiërs. Als je foto's wilt maken met je mobiele camera kost dat Rs 50 extra en als je een camera gebruikt moet je Rs 2000 extra betalen. Ze hebben nog niet in de gaten dat je met de laatste generatie iPhone, even goede foto's kunt maken. Het prijsverschil slaat dus nergens op en wij hebben voor die Rs 50 mooie foto's kunnen maken.

Het paleis is in een paar woorden te vangen: eenvoudigweg prachtig! Het paleis is rond 1400 gebouwd en tot in de 18de eeuw uitgebreid. Het was duidelijk dat de maharadja's en koningen puissant rijk waren. Je komt ogen te kort en gelukkig staan er verduidelijkende borden met teksten in Tamil, Hindi en Engels in elke ruimte. Bovendien zit in elke ruimte iemand die je standaard informatie geeft. Als ze in de gaten hebben dat je geïnteresseerd bent in wat ze vertellen, dan geven ze veel extra achtergrondinformatie. Ze zijn ook allemaal erg benieuwd waar we vandaan komen en als we zeggen dat we uit Nederland komen, worden we gewezen op de invloed van de Nederlanders

op de maharadja's en de cadeaus die de Nederlanders aan de koningen hebben gegeven. Vooral Bartholemeus (rond 1600) wordt aangehaald als grote vriend van de koning en als regelmatige gast van het paleis. Tijdens de wandeling door het paleis, die geheel is uitgestippeld en door routemarkeringen is aangegeven, worden we regelmatig aangesproken door Indiërs en zelfs hele schoolklassen met de vraag hoe we heten en waar we vandaag komen. Wij zijn tussen deze voornamelijk Indiase mensen een bezienswaardigheid op zich; we hoeven er niet veel moeite voor te doen om op te vallen.

Terug in Vellamadam hebben we met Dr. Johnson Raj vergaderd op de kamer van Jan. Er moesten wat afspraken gemaakt worden over de informatiestroom tussen onze Stichting Jeugdwelzijn Zuid-India en ProVision van Dr. Johnson. Wij willen regelmatig een nieuwsbrief uit laten komen met achtergrondinformatie over de projecten die wij ondersteunen. Dat is nodig voor rapportage aan onze sponsors en aan de Wilde Ganzen. Hiermee kunnen we donateurs op de hoogte houden van wat wij met hun donatie doen. Bovendien wilden wij Dr. Johnson duidelijk maken dat onze Stichting zich richt op kinderen van 0-18 jaar die zich in een achterstandsituatie bevinden. Dat was belangrijk omdat anders een stroom aanvragen onze kant opkomt, waarvan we op voorhand weten dat we ze niet kunnen honoreren.

Toen dat achter de rug was, ben ik even teruggekomen op het centrum in Chettikulam dat wij eerder deze week bezocht hadden. Ik was zo aangedaan door wat ik daar heb gezien, dat ik de €300 die het JeroenBoschKoor en het Zuid-Nederlands Kamerkoor voor mijn vertrek ingezameld hadden, daar wilde besteden. Roel, de zoon van Hanny die fysiotherapeut is, zal een lijst maken met spullen die ze daar goed kunnen gebruiken. Dr. Johnson zal daaruit kiezen en de aanschaf daarvan zal in locale Indiase winkels gebeuren. Hij zal ons gespecificeerde rekeningen overhandigen en ter plekke foto's maken van die goederen. Ik ben ervan overtuigd dat het geld zo een goede bestemming krijgt.

Na deze vergadering gingen we met z'n vieren in de auto van Dr. Johnson Raj naar Kanniyakumari waar we bij het Sunset Point de zonsondergang mee hebben gemaakt, samen met duizenden Indiërs van alle geloven. Ik schrijf dat laatste erbij omdat de gelovigen erg duidelijk maken dat ze aanwezig zijn door hun muziek rondom de parkeerplaats hard door luidsprekers te laten schallen. Dit is iets wat hier overigens overal waar we geweest zijn het geval is. Zelfs op onze compound bij het ziekenhuis begint om 05.00 uur 's nachts in een naburig dorp de keiharde muziek te klinken. Ik zou willen dat ze die mensen een koptelefoon cadeau zouden geven. Het is je reinste milieuverontreiniging,

maar daar zitten de Indiërs niet mee; ook hygiëne en vervuiling staan niet hoog op de prioriteitenlijst en vormen in dit land een wezenlijk probleem.

DAG 8

Vandaag, Valentijnsdag, waren we redelijk vroeg op pad gegaan. Om 07.30 uur hebben we ontbeten en om 08.00 uur waren Hanny, Josephine (de trouble shooter van het ziekenhuis en onze vraagbaak gedurende ons verblijf hier), Jan en ik op weg naar de zogenaamde backwaters in Poovar. Gisteren hebben we in Nagercoil doorgebracht met sightseeing en het passen van mijn maatpak. Er moest nog iets aan de mouw worden aangepast en we hebben afgesproken dat we donderdag het pak komen ophalen. Op 15 februari moeten we namelijk voor drie dagen naar Dindigul om daar te spreken over het jeugdcentrum dat we daar als Stichting Jeugdwelzijn Zuid-India gaan bouwen met hulp van Wilde Ganzen.

De backwaters zijn een toeristische attractie in de staat Kerala. Ze bestaan uit een fijn vertakt mangrovenbos dat in open verbinding met de Arabische Zee staat; vergelijkbaar met de Biesbosch in Nederland. Het is twee uur rijden van het ziekenhuis in Vellamadam en omdat het zondag is, zijn de wegen tamelijk vol met kerk- en tempelgangers. Het was weer bloedheet en hoewel de airco in de auto

aanstond, was het best warm zo met zijn drieën op de achterbank.

Eenmaal aangekomen, rijdt er ineens een motorrijder voor ons die druk gebaart dat we hem moeten volgen. Hij leidt ons naar een aanlegsteiger voor boten die rondleidingen verzorgen. Het is een voor Indiërs bijna niet te betalen attractie, ongeveer Rs 3500 voor 2 personen en Rs 500 per persoon extra. Het was dus een belevenis voor Josephine en Solomon (onze chauffeur) om met ons de anderhalf uur durende tocht te maken. Voor de 'veiligheid' moesten we met dat bloedhete weer dikke en vooral oude zwemvesten aan, maar die mochten we uitdoen zodra we uit zicht waren van de aanlegsteiger. Het was er

mooi en we zagen een Koningsvogel (een prachtige soort ijsvogel) en vele zeearenden die af en toe erg dichtbij kwamen. Eenmaal bij de open verbinding met de zee, na zo'n half uur varen, voer onze gids rechtstreeks naar een drijvend restaurant waar we uit moesten stappen en een menukaart kregen voorgeschoteld. Omdat het nog maar net 11.00 uur was, namen we toch alleen maar een paar kopjes koffie. We vervolgden de reis en stopten weer bij een aantal kraampjes bij het strand. Dát werd ons iets te gortig en we vroegen beleefd om nu door te varen omdat we niet gekomen waren om souvenirs te kopen. Na een anderhalf uur 'varen' waren we weer terug bij de aanlegsteiger en konden we richting Kovalam Beach.

Dit strand ligt aan de Arabische Zee en is een toeristische attractie voor de Indiërs met een afgesloten stuk strand voor Russen, Duitsers en Engelsen. Als je geen behoefte hebt om Indiërs te zien, kun je daar als blanken bij elkaar kruipen om een luxe vakantie te houden die dan bestaat uit eten, zonnen en weer eten. Een beetje bizarre situatie om dat tegen te komen als je net de auto hebt geparkeerd tussen de Indiërs en langs het strand hebt gelopen waar de Indiase toeristen zich vermaken in het water. Er staan ook enkele bedelaars met vreselijke verminkingen langs het pad die je aanspreken, maar je kunt niet alle ongelijkheid en ellende oplossen met een paar roepies. Het voelt op zulke momenten niet goed om als 'rijke' westerling daar geconfronteerd te worden met je eigen welvaart; het is een goede les in nederigheid en aanleiding voor gepieker over je eigen plaats en opdracht in dit aardse bestaan.

Al sinds de Oude Grieken wordt over deugden nagedacht. Volgens Aristoteles is goedheid van een handeling grotendeels afhankelijk van de omstandigheden. Alleen deugdelijke personen kunnen volgens hem weten hoe zij in elke situatie goed moeten handelen. Het uiteindelijke doel is voor hem 'de verwerkelijking van de ziel, krachtens de volkomen deugd'. Hierbij is de 'gulden middenweg' een belangrijke term. Dit midden is niet te berekenen, maar is volgens Aristoteles afhankelijk van de persoon, de situatie en de deugd die op dat moment in het spel is. Je zou je deugden dus moeten ontwikkelen door

goede voorbeelden te volgen, oefening, herhaling en veel tijd. Hierbij zou je ook muziek en poëzie moeten gebruiken omdat zo uiteindelijk de deugd als ingekraste lijn in je denken, doen en handelen is opgeslagen. De vier hoofddeugden zijn bij Aristoteles: wijsheid, rechtvaardigheid, moed en gematigdheid. Later zou Thomas van Aquino deze deugden met geloof, hoop en (naasten)liefde aanvullen.

'Onze' Erasmus stelt dat ware wijsheid niet enkel bestaat in kennis van de waarheid, maar in liefde en streven naar het goede. Ware burgers hebben in zijn ogen medelijden met ongelukkige medemensen en zouden hen zoveel zij kunnen moeten helpen. Vele filosofen en wereldverbeteraars hebben op deze gedachten voortgeborduurd en hun hoofd gebroken over hoe wij ons op moeten stellen tegenover onderdrukking, ongelijkheid en onrecht. Als je hier rondloopt en oog hebt voor de omstandigheden waarbinnen in India mensen invulling moeten geven aan hun leven, overvalt je een gevoel van onmacht. Alles wat je doet is een druppel op een gloeiende plaat. Ik loop hier nog een week rond, probeer hier binnen mijn mogelijkheden goed te handelen en ga dan weer naar mijn veilige en beschermde leven in Nederland. Ik weet niet goed hoe ik hiermee moet omgaan; hoe kan ik deze ervaring ooit negeren in de toekomst.

DAG 9

Het is 35C in mijn gigantische slaapzaal met ijzeren bed als ik dit schrijf. De airco, op zich al bijzonder dat die er is, blaast alleen maar warme buitenlucht naar binnen, maar ik lig dáár niet wakker van. Vandaag zijn we samen met Father Patrick naar Dindigul vertrokken waar onze nieuwbouw van start is gegaan. De grond, die geschonken is door het diocees van Dindigul, is er geëgaliseerd en er staat al een

bouwkeet met twee toiletten voor de bouwers. Wij gaan er de plannen bespreken en de bouwplaats met eigen ogen aanschouwen. Father Patrick heeft de supervisie gehad van de bouw van het gigantische ziekenhuis in Vellamadam en heeft dus veel ervaring met de materie. Omdat hij geen belanghebbende is, onze relaties met hem goed zijn en hij volledig te vertrouwen is, hebben wij gevraagd of hij mee wil gaan om te beoordelen of alles correct verloopt. 's Ochtends om 06.00 uur staat hij met een grote witte MPV van zijn

broer voor het ziekenhuis. De chauffeur, Solomon, maakt de auto nog eens schoon en de reis van vijfenhalf uur kan beginnen.

Rijden op een Indiase vierbaans 'snelweg' heeft iets aparts. Je kunt er van alle verkeer tegenkomen: van voetganger, fietser, koe en wagen, tuktuk, brommer, scooter, motor tot allerlei varianten op vrachtauto's en bussen. De claxon wordt voortdurend gebruikt om aan te geven dat je op de weg bent en af en toe komen fietser, tractors of auto's je op de verkeerde weghelft tegemoet. Het landschap is aanvankelijk wat saai en doet wat industrieel aan, waarbij de windmolens en gigantische fabrieken erg opvallen. De vervoersmiddelen zijn volgepropt met mensen en ik heb tuktuks voorbij zien komen die 10 tot 12 passagiers vervoerden. En dat met deze temperaturen!

Onderweg zijn we even gestopt om koffie te drinken en om Father Patrick te laten ontbijten. Van buiten zag de rustplaats, die vlak bij de tolgewegpoortjes was gesitueerd, er rommelachtig uit, maar eenmaal binnen was het schoon en netjes met formica meubilair ingericht. De koffie werd op traditionele manier buiten bij de ingang gemaakt en was best lekker. Het stalen kopje wordt in een schaalpje met melk geserveerd, zodat je door overgieten de temperatuur naar eigen wens kunt aanpassen. Het vergt enige vaardigheid en Jan toont zich hierin een ware meester. We vervolgen de weg en maken maar geen gebruik van het toilet, dat buiten het restaurant gesitueerd is en met geen pen te beschrijven valt. We hebben er dan ook maar geen foto van gemaakt.

Als we in Dindigul zijn aanbeland, is het even zoeken naar het Bisshop's House waar we zullen logeren. Father Phillip Sudhakar, die er woont, moet ons komen ophalen en ons voorgaan op weg naar onze verblijfplaats voor de komende dagen. Hij verschijnt in een spierwitte nieuwe terreinwagen en komt zo te zien niks te kort. Waar Father Patrick bescheiden is, doet Father Phillip een beetje patserig over. We rijden met hoge snelheid door het verkeer en bereiken even later de residentie van de bisschop.

Deze residentie staat in schril contrast tot de omgeving. Het is een prachtig, goed onderhouden, paar jaar oud gebouw met een groot beeld van Jezus op het dak. Je benadert het via een grote poort en een oprijlaan. Het conferentieoord met vele, vele kamers wordt bewoond door 5 priesters, een paar in het wit geklede nonnen en het personeel. Het is een goed alternatief voor de omstandigheden buiten de residentiepoort lijkt me. Het gebouw is in een vierkant gebouwd met een grote patio als centrum. In deze patio staat een kapel waar de nonnen en priesters regelmatig bidden. Wij worden naar onze kamers geleid; ieder van ons krijgt een kamer van 8x7 meter met een bed in het

midden van de kamer. Tegen de wand staat een bureau met een plastic tuinstoel ervoor en we hebben ieder de beschikking over een Westers toilet en een douche met warm en koud water. Je hoort mij niet klagen dat de airco het niet doet.

Nadat we gegeten hebben en verplicht een uurtje moesten rusten op onze kamer (buiten is het te heet en binnen is in het lege gebouw niks te doen) gaan we naar de bouwplek net buiten Dindigul. Het wordt een tocht die ik niet gemakkelijk zal vergeten; nog nooit heb ik zoveel armoedige toestanden gezien. We reden met onze grote witte auto al claxonerend door een derdewereldland, zoals je dat jezelf voorstelt; maar dan 100 keer erger. Ik ben er nog van onder de indruk; hoe kán zoiets bestaan! Jan zei dat de sloppenwijken in Mumbai nog erger zijn, maar ik kon dit al bijna niet aan. Ik werd er stil van en ik schaamde me voor mijn welvaart.

Op het bouwterrein dat iets buiten de arme wijk op het platteland ligt, werden we vriendelijk ontvangen door de gehandicapte beheerder die ook als PR-man werkt. Hij loopt moeilijk en heeft grote problemen met zijn benen. De bouwkeet met keuken en de toiletten zijn mooi onderhouden en er is ook een groentetuintje aangelegd dat voorziet in de behoefte. Tegenover het bouwterrein worden motoren gerepareerd; er staan zo'n 20 mannen bijeen die rustig hun beurt afwachten tot het moment dat ze geholpen kunnen worden. Op het moment dat wij er zijn, wordt er door vier man elektriciteit aangelegd; de waterleidingen liggen er ook al.

We wachten samen met Father Phillip en Father Patrick op de architect die even later met een gloednieuwe rode Volkswagen Golf met chauffeur voor komt rijden. De man heeft een zeer donkere huidskleur, heeft gouden sieraden om en gebruikt een dure vulpen. De tekeningen die hij heeft meegenomen zijn met een computerprogramma gemaakt, maar zijn schetsmatig van opzet. Bovendien komen ze niet overeen met wat wij met Father Phillip hadden afgesproken. Daarbij komt ook nog dat Father Phillip voor zichzelf een mooi Office-gebouw in gedachten had waar hij en zijn gasten konden verblijven. Mooi niet dus... De besprekingen verliepen moeizaam en duurden zeker twee uur. Uiteindelijk kwamen we er met de hulp van de ervaren Father Patrick uit.

Het oorspronkelijke plan moet worden aangepast. Een afgevaardigde van Wilde Ganzen had de bouwplek bezocht en voorstellen gedaan ter verbetering. Dit hield in dat de doelgroep moest worden aangepast; er was in Zuid-India vooral behoefte aan activiteiten en projecten voor 11- tot 18-jarigen. Voor de andere leeftijdsgroepen was in de laatste jaren met hulp vanuit het buitenland al een en ander opgezet. Morgenvroeg zouden de

eerste aanpassingen al op papier worden gezet en zullen we ze met Father Phillip en de architect doorspreken.

Om 19.00 uur gingen we naar een luxe restaurant in het centrum. Hiervoor moesten we eerst weer door de "derdewereldwijk", hetgeen op zich niet zo bevorderlijk is voor de eetlust. We hebben er wel lekker gegeten en het viel Hanny op dat zij als vrouw door het personeel werd gediscrimineerd. Telkens werd zij het laatst gevraagd wat ze wilde en kreeg ze als laatste, nadat de mannen uitgegeten waren, haar eten. Father Patrick bevestigde dat dit helaas gebruikelijk is in India omdat de mannen graag willen laten zien dat zij de baas zijn. De vrouwen hebben het echter bij familieaangelegenheden en in huis voor het zeggen. Typisch land, India.

DAG 10

Vandaag stond in het teken van ceremonies en feesten en het was dus een leuke dag. We moesten weer vroeg uit de veren om in de ochtend een gesprek te hebben met de architect over de wijzigingen die wij aangebracht wilden zien bij het nieuw te bouwen centrum. De architect kwam ruim een uur later dan afgesproken vanwege problemen met

zijn printer; wat dat betreft dus geen verschil met West-Europa. Omdat het niet naar wens was, hebben we hem weer teruggestuurd met een gerichte opdracht om een en ander nauwkeuriger uit te werken. Zoals bij Projectmatig Werken het geval is, blijkt dat bij zo'n groot project in het buitenland de uitgangspunten zeer duidelijk en exact beschreven moeten worden. En zelfs áls je dat gedaan hebt, dat er dan nog steeds (mis-)interpretaties plaatsvinden die telkens weer doorgesproken moeten worden.

In India zijn ze erg pragmatisch ingesteld, althans, in het dagelijkse leven. Mensen gaan creatief om met tekorten en als iets kapot is, wordt het provisorisch opgelost. Zo zie je op straat allerlei bedrijfjes die motoren uit elkaar halen, tuktuks repareren, fietsen aan elkaar lassen of kleding repareren. Je kunt het zo gek niet bedenken of het gebeurt hier op straat. Er heerst ontegenzeggelijk een chaos, maar als je nauwkeurig kijkt en wat langer in het land bent, dan ontdek je de onderliggende structuur.

Rond 10.00 uur waren we weer op de bouwplaats van het nieuw te bouwen centrum. Er werd ceremonieel een plakkaat onthuld en ingewijd, waarmee de intentie werd bezegeld om er gezamenlijk iets moois van te maken. Er waren ook kinderen van blinde ouders aanwezig, een behoorlijke delegatie van het diocees en wat buurtbewoners. Er sprak ook een bekend pedagoog/maatschappelijk werker uit Zuid-India die het als zijn doel zag om kinderen op de hoogte te brengen van hun rechten en om ze te leren om misbruik en onrecht niet te accepteren. Ook had hij goede ideeën om kinderen op diverse leergebieden te scholen. Wat mij opviel was dat hier veel belang wordt gehecht aan activiteiten als zang en dans als wezenlijk onderdeel van het mens-zijn. Daar zouden we later op de dag getuige van zijn.

Na de ceremonie gingen we met de auto naar de school in Ponmandurai Dindigul waar Jan en de andere bestuursleden al eens waren geweest. Het is de school die in de parochie van Father Phillip staat. De ontvangst daar was overweldigend en werkelijk hartverwarmend. We werden ontvangen met een feestelijke optocht van dansende en musicerende kinderen; ontroerend mooi en indrukwekkend om mee te mogen maken. Daarna werden we geleid naar een houtvuur waar een pot met rijst en water verwarmd werden. Zo worden gasten traditioneel ontvangen; als de pot bij (extra) verwarming overkookt, wordt er geklapt, gejoeld en gedanst.

We kregen vervolgens een cultureel programma voorgeschoteld met traditionele dansen en muziek. Op het grote schoolplein zaten zo'n 250 kinderen in de schaduw van de bomen met ons te kijken naar het kleurrijke en goed ingestudeerde programma. Wat een

rijke cultuur! Vooral opzwepende ritmen en tempo- en maatwisselingen maakten grote indruk op mij. Ik moest ook een woordje doen en heb daarna meteen maar een Nederlands lied gezongen: Piet Heyn was de schamele tegenhanger van het prachtige Tamil erfgoed wat juist te zien en te horen was geweest. Maar het feit dat ze een buitenlandse taal hoorden en blanken zagen was al spektakel genoeg voor hen. We kregen er een lekker maaltijd voorgeschoteld en daarna gingen we voldaan en nog volop nagenietend terug naar het Bisshop's House.

Na een kort opfrismoment gingen Father Phillip, Hanny en ik met de auto (met chauffeur) naar Dindigul om daar het Rock Fort te bezichtigen. De regio van Dindigul was de grens van drie prominente koninkrijken van Zuid-India: de Pandyas, Cheras en Cholas. In het oude Tamil-boek Silappathikaram staat de stad al vermeld als noordelijke grens van het Pandya-koninkrijk met als hoofdstad Madurai.

De granieten heuvel met het fort en de tempel zijn al van ver te zien als je Dindigul nadert. Het is een toeristische trekpleister voor geliefden en Indiase toeristen. Ook hier weer een hogere toegangsprijs voor buitenlanders, maar ja, zelfs dan is het voor Rs 100 per persoon te bezichtigen (ongeveer €1,50). De rots is zeer massief en soms zijn er treden uitgehakt in

de granieten ondergrond. Het uitzicht is werkelijk adembenemend en de zuilengalerijen in de (vrouwen)tempel is betoverend. Ik had dit onderdeel niet willen missen.

We hebben Jan daarna weer opgepikt in het Bisshop's House en de rust had hem goed gedaan. Er stond nog een bezoek aan de zus van Father Phillip op de agenda en we werden daar ook weer allerhartelijkst ontvangen. Het was een mooi huis, maar ook hier weer de typisch Indiase gewoonte om het binnenshuis schoon en op orde te hebben, maar om het buitenshuis te laten voor wat het is. We maakten kennis met de zus, haar man, dochter en zoon en de inwonende dementerende vader van Father Phillip. De omstandigheden zijn voor dementerenden toch wel beduidend anders dan bij ons. De man was 87 jaar, niet aanspreekbaar, volledig hulpbehoevend en woonde zonder veel hulpmiddelen in het huis van zijn dochter. Een hele opgave voor haar en haar gezin!

We gingen bij elkaar zitten en na een korte voorstellingsronde vroegen ze ons om te zingen. Ze waren daar erg in geïnteresseerd. We zongen enkele Nederlandse, Engelse en Duitse liedjes, waarna de zus een traditioneel lied zong over een moeder en haar pasgeboren kind. Het was een verstild lied en we hebben hierna afscheid genomen en zijn in de stad nog een hapje gaan eten. Ik heb tot nu toe geen last gehad van mijn maag of darmen. Ik had allerlei medicijnen uit voorzorgsmaatregel meegenomen, maar ik heb er gelukkig geen gebruik van hoeven maken. Gewoon oppassen met water en in water schoongemaakt of bereid voedsel blijkt voldoende effectief te zijn (tot nu toe). Na deze opnieuw enerverende dag zochten we weer vroeg ieder onze eigen bloedhete slaapzaal weer op. Morgen een bezoek aan de tempelstad Madurai; ik heb er zin in!

DAG 11

De dag begon voor de afwisseling weer redelijk vroeg; om 07.00 uur opstaan, 07.30 uur ontbijt en om 08.00 uur op weg naar Madurai, de tempelstad. Ik had slecht geslapen omdat het zo'n 35C was in mijn slaapzaal omdat de airco het voor geen meter deed. Er waren in het gehele conferentieoord maar twee kamers met airco, dus mij hoor je niet klagen. Voor alle anderen was de situatie net zo beroerd en het was nog twee maanden verwijderd van de warmste periode van het jaar. Bovendien gunde ik Jan zijn kamer met de goed functionerende airco. Maar slapen bij deze temperaturen behoorde voor mij niet tot de opties.

Ik had me al "ingelezen" voor deze dagtrip en wist dat het een ander hoogtepunt van de reis zou worden. Met zijn vijven (Jan, Hanny, Father Phillip, ik en de chauffeur) vertrokken we dus naar de tempelstad; een reis die ongeveer anderhalf uur duurde. Op de snelweg

verbaas ik me er telkens weer over dat het verkeer zich aan geen enkele regel houdt. Spookrijders, brommers en fietsers midden op de weg, tuktuks afgeladen vol met mensen of topzwaar beladen met allerlei goederen... Bedenk het, en het gebeurt hier. Het meest van alles stoort mij het feit dat op de vierbaansweg iedereen random op de linker- of rechterbaan rijdt. Snelle verkeersdeelnemers passeren dus zigzaggend en luid toeterend de anderen. Daardoor ontstaan soms levensgevaarlijke situaties als degene die ingehaald wordt niet door heeft dat er iemand langsrij komt en van rijbaan verandert. We zijn onderweg enkele serieuze ongelukken tegengekomen.

Toen we Madurai bereikten, zagen we de tempel van Minakshi Amman al hoog boven de stad uit toornen. Madurai zelf is typisch Indisch, vermoed ik. Het krioelt er van de mensen en het verkeer is nog chaotischer dan in de steden waar ik tot nu toe geweest ben. Het is dan ook echt een grote stad. Ook hier loopt het uitgemergelde vee los door de stad en liggen her en der honden te slapen. Af en toe tilt een Indiër zijn lendendoek op en poept gewoon langs de weg; geen mens die daarvan opkijkt. De weg naar de tempel is dan ook veelkleurig én -geurig; je valt van de ene geur-/kleursensatie in de andere. Van hemels tot zeer aards.

Rondom de immens grote en prachtig onderhouden tempel met zijn veelkleurige en indrukwekkende torens, is het verkeersvrij gebied. Alleen voetgangers mogen hier komen. Aan het begin van het voetgangersgebied staat een half afgeschermd openbaar urinoir voor mannen. Door de indringende geur kunnen zelfs blinden hier hun weg naar vinden. Eenmaal bij de tempel is het helemaal schoon en ruikt het er zelfs fijn. Bedelaars, kooplieden en gidsen lopen met je mee en proberen je aanhoudend aan te spreken. Voor het eerst komen wij grote groepen blanke toeristen tegen. Tot nu toe kwamen we enkel in gebieden die voor toerisme oninteressant waren. Bij de ingang moesten we onze schoenen en sokken weer uitdoen, de tassen en camera's inleveren en konden we via een beveiligingspoortje en een bewaker naar binnen. De controle was best zwaar.

Toen we in de tempel kwamen, was ik overweldigd door de schoonheid van het gebouw. De overlevering leert dat de Shiva zelf is neergedaald op deze heilige plek om de hand te vragen van de Godin Minakshi. Dit is de plaats waar de feestelijke trouwpartij plaatsvond; de ontmoetingsplaats van de Dravidische cultuur en de Hindoeïstische traditie. Voor de Hindoes is dit een heilige plaats en niet-Hindoes mogen niet overal naar binnen. Woorden schieten te kort om de pracht van deze tempel te beschrijven. De veelkleurigheid van zowel gebouw als mensen die hier intens hun geloof beleven, gaat het verhalende te boven. Hier zijn poëzie en muziek de enige middelen om uitdrukking te geven aan wat deze plaats met je doet. Ik was zelden zo onder de indruk van een gebouw.

Na het bezoek gingen we naar een ontmoetingsplaats, iets buiten de stad om afscheid te nemen van Hieronymus. Terug in Vellamadam voelde het als thuiskomen; een koele kamer, vertrouwde mensen en rust. Het leven in India is intens.

DAG 12

Ik heb voor mezelf een verklaring gevonden voor wat ik hier als houding van de Indiërs ontmoet. Of het klopt? Ik heb er geen flauw idee van, maar het is de enige manier voor mij om het tot nu toe te kunnen begrijpen.

Wat me hier het meeste opvalt en misschien ook wel stoort, is het feit dat het lijkt of de Indiërs onverschillig zijn voor misstanden die mij als buitenstaander meteen in het oog springen. Ik denk dan vooral aan de manier waarop ze met de omstandigheden omgaan en in het leven staan. Soms lijkt het of het ze niks kan schelen dat het vuilnis zich ophoopt in de straten, op het platteland of rondom hun huis. Het lijkt erop dat ze zich niets gelegen laten aan de armoedige omstandigheden waaronder velen hier moeten leven. Overal zie je krotwoningen naast riant villa's, rijkdom naast armoede, gezonden naast zieken.

Mensen slapen op straat, doen er hun behoeften, werken en leven er te midden van soms erbarmelijke puinhoop. Compassie en empathie liggen niet voor het oprapen hier. Vanuit West-Europees standpunt snap je er niks van. Hoe bestaat het dat het ze onverschillig laat? Waarom komen ze niet in actie? Waarom ruimen ze niet gezamenlijk de puinhopen op? Zoveel werk is het niet.

Ik moest denken aan mijn gesprek dat ik in de eerste dagen hier had met Father Patrick. We hadden het opvanghuis bezocht voor nomadenkinderen en op de terugweg hadden wij een kort maar goed gesprek met elkaar. Hij vertelde mij dat mensen hier op twee manieren in het leven staan: referentie-en ervaringsgericht. In het eerste geval richt je jezelf op voorbeelden in je omgeving (Bhakti Marga) en in het tweede geval leef je in het nu; het is zoals het is, acceptatie en opgaan in de omgeving (Ghanaian Marga).

Hier beleef ik de Indiase samenleving vanuit een ander perspectief dan de toerist en zie ik steeds beter wat hij bedoelde. Als je in huis bent en het is er schoon, dan probeer je dat zo te houden. Als je buiten loopt en het stinkt er, accepteer je dat als gegeven en verder niks. Zo kun je ook in het leven staan. Je accepteert vreugde en verdriet van het "nu" en beleeft

je emoties zeer intens, met al je zintuigen. Acceptatie zonder behoefte om er zelf actief in te grijpen; het is zoals het is en wij hebben daar maar mee te dealen. Het lijkt wel of de middenweg geen optie is en ingrijpen in de situatie nog niet eens in ze opkomt.

Father Patrick en Father Hieronymus vertelden mij dat het hierbij vooral om het niveau van de ambitie gaat. Ik begreep dat vorige week niet goed, maar nu ik er langer ben en beter structuur binnen de "chaos" van de samenleving meen te ontdekken, is er een begin van begrip bij mij aan het glore. De mensen die door de omstandigheden gedwongen ervaringsgericht in het leven staan, hebben een laag ambitieniveau. Het kastensysteem is in het verleden bepaald geen stimulans geweest om daar verandering in aan te brengen. Het mooie van allerlei projecten met kinderen en jongeren hier is dat juist dat ambitieniveau aangepakt wordt. Het gaat erom dat ze zich bewust worden dat ze zelf invloed kunnen hebben op hun leefomgeving en leefomstandigheden.

Vanuit mijn West-Europees standpunt is dat een wenselijke verandering. Materieel gezien is er wel een en ander te verbeteren voor de Indiërs. Maar ik vraag me wel af of ik zelf niet beter af zou zijn om meer in het "nu" te leven en te ervaren dan ik tot nu toe heb gedaan. Ondanks alles zijn de mensen hier zo ontwapenend vriendelijk en treden ze me hier open tegemoet. Soms stoppen fietsers of tuktuks en vragen de bestuurders hoe ik heet en wensen ze me een fijn verblijf in India. Wildvreemden begroeten mij vriendelijk of zwaaien naar ons. Mensen zoeken elkaar op en de sociale interactie is binnen de eigen groep best goed te noemen. We moeten uitkijken dat wij niet vanuit ons eigen gezichtspunt een manier van (Westers) leven propageren waarvan het op voorhand niet duidelijk is of ze er daar gelukkiger van zullen worden. Acceptatie en ervaren van het "nu" zijn ook belangrijke waarden voor geluk. Ook wij kunnen leren van wat deze samenleving te bieden heeft.

SLOT

Als ik dit schrijf, ben ik weer thuis na een lange terugreis van meer dan 17 uur. Mijn voeten zijn opgezwollen en ik heb nog een behoorlijke jetlag. Het was een reis die me lang zal bijblijven, al was het maar om de totaal andere wereld waar ik twee weken lang in heb verkeerd. De kloof tussen "wat is" (Sein) en "wat het zou moeten behoren te zijn" (Soll) is manifest aanwezig in mijn denken. Hoe sta ik in het leven en wat doe ik in de tijd die mij rest... wezenlijke vragen die me nog wel even zoet zullen houden.

Ik las in het vliegtuig een boek van Susan Neiman: Waarom zou je volwassen worden? Een boek dat ik cadeau had gekregen van Elise Beckers. Daarin staat de zin: "Het getuigt van waarlijke volwassenheid als je doet wat je kunt om jouw deel van de wereld dichterbij de

ideale toestand te brengen terwijl je daarbij nooit de werkelijke stand van zaken uit het oog verliest." De reis heeft me geleerd dat het goed is om zorgvuldig stil te staan bij wat we als vanzelfsprekend beschouwen. Wij hebben niet de wijsheid in pacht en ik heb het gevoel dat we veel kunnen leren van de manier waarop Indiërs in het leven staan. Voordat ik me weer onderdompel in het leven van alledag hier, neem ik even de tijd een en ander her te beleven. Het was een boeiende en leerzame reis met veel stof tot nadenken en overweging.